

CONFIDENTIAL 28

LIMITED DISTRIBUTION

READ AND DESTROY

ITEM No. 6484/56

KK
June 27
IX-4814 g

HUNGARY

INDUSTRY   /1700/
Factories   /1704/

UNDERGROUND AMMUNITION FACTORY BUILT NEAR

JOBBÁGYI

SOURCE VIENNA: A worker in the applied arts who traveled all over Hungary by car.

DATE OF OBSERVATION: End of February 1956

ENGLISH SUMMARY: In 1952, the road from HATVAN to SALGO-TARJAN was being rebuilt. It followed the line of the old road except from JOBBÁGYI to PÁSZTÓ. Source was in JOBBÁGYI and observed underground construction going on in an old quarry near there. When he returned there in 1956, he was told that an underground ammunition factory had been built there. The entrance was guarded by the AVH. No local workers were employed in the factory. It is presumed that the road was rerouted so it would not pass so close to this factory.

EVALUATION COMMENT: This report is another confirmation of the existence of a secret ammunition factory in JOBBÁGYI which was dealt with in VIENNA Item No. 5458/51 and WELS Item No. 4169/53. MUNICH/B Item No. 2591/55 supplied some details on the ammunition produced there. However, no definite information has been received here on the kind of ammunition manufactured there.

Obviously source of this report had no possibility of learning precise details about the production line of this secret factory.

X X X

/over/

A HATVAN-SALGÓTARJÁNI összekötő főközlekedési utvonal alapszolgálatát 1952-ben kezdték meg kb. 5.000 munkással. A munka megkezdése után az utvonalat JOBBÁGYI községnél elterítették az eredeti utvonalától SZARVASCEDE - CSZCSSE irányába. Az újonnan kiépített betonut PASZTÓig vezet. Hossza 10 km, szélessége 8 m. Az eredeti utvonal iránya SZURDOKPÜSPÖKI volt. Az utépités munkálatai egybeestek a kb. 400 m-es nagassági ponttal megjelölt bazaltközethegység kőbányászati és építési munkálataival. Ezekről az építkezésekről eleinte senki sem tudta, hogy milyen célt szolgálnak, csupán sejteni lehetett, hogy titkos építkezésekről lehet szó. Esetlegesen érdeklődőket, vagy kíváncsiságukat az ÁVHsok elkaptak és ahogy mondják hosszabb időre le is csukták őket.

Forrás már azokban az időkben is sokat járt azon az utvonalon át SALGÓTARJÁNra és OZDra, mint taxisoffér.

Amíg a terelőút el nem készült, az ÁVHsok /kék sapkás/ minden arrahaladó járművet megállítottak és a bennülőket szigorúan igazoltatták. Kikérdezték őket utazásuk célja felől és ha nem volt elfogadható az ok az út folytatására, úgy visszaterítették őket HATVAN felé.

Valahányszor forrás arra vette útját, JOBBÁGYI térségben állandóan nagy forgalmat észlelt: teherautók, lovakocsik, építőanyaggal megrakva haladtak a bazaltbánya irányában, vagy üresen jöttek annak irányából. Így azután önkénytelenül tanúja lett a magyaranyu építkezésnek, de csak sokkal később tudta meg, hogy milyen célt szolgáltak a munkálatok. Amikor 1953-ban megint azon a vidéken járt, a bazaltbánya belsejéből már egy vasuti sínpar vezetett kifelé és a vasutállomásnál, mint terelő sín végződött.

1954-ben ősszel a bánya előtti munkásbarakok, raktárhelyiségek és irodák eltűntek. A további munkálatok ezután már a hegy belsejében folytatódott. A terep ismét visszanyerte eredeti képét, csupán a terelő betonut és a hegy belsejéből kivezető új vasuti sínpar, valamint a munkálatok folyamán felszínre került por és morzsalék halmok változtatták meg az eredeti látóhatárt. A hegy belsejébe vezető bejárat jól álcázott, mert az arra utazónak az a benyomása, hogy az ország sok helyén látható kőbányák bejáratát tünteti fel. A külső munkálatok befejezésével az ellenőrzés is megszűnt, annál is inkább, mert a forgalom most már teljes egészében a terelő betonuton bonyolódik le.

1956 februárjában forrás, mint a Képcsarnok utazója

/ovér/

JOBBÁGYI felé vette útját, mert még HATVANban hallotta, hogy ott sok munkást foglalkoztatnak a volt bazaltbányában. Kocsijával egészen a bejáratához hajtott és a portástól belépési engedélyt kért a gyár területére, illetve a párttitkárhoz és az igazgatóhoz. Ebből hosszabb vita támadt, amiből forrás arra következtet, hogy ide nem-igen jött még gyáridegen elem. Kis idő múlva kiderült, hogy a gyár területére csak a Minisztertanács és a HM különleges engedélyével lehet belépni.

Várakozása alatt a következőket volt alkalma megfigyelni: A bejáratot követő kapu után egy kis előtér végén, ahol a bejárat portásfülke van, hatalmas kapu zárja el az utat. Innen vezet ki a vasuti sínpár is. Kis idő múlva a kétszárnyú kapu kinyílt és egy nagy terem vált láthatóvá, ahol fegyveres örök rabokat tereltek ismeretlen termek felé. A nyitott kapun át hat vagonot töltak ki és a kocsik ajtaján szokatlanul nagy ólomplombák voltak láthatók. A terem előtt és a kapunál AVH katonák álltak őrt és a felvezető is AVHs.

Az adminisztrációs helységek a kaputól jobbra helyezkedtek el és abból az irányból jött ki a párttitkár is a fülkébe.

Még a fülkében is, -- ahonnan jól belátni az első nagy terembe -- állandó duruzsolás, gépek zaja hallatszott ki a hegy belsejéből. A szellőzőberendezések nagy szívóhatást fejthetnek ki, mert abban a térségben, ahol forrás tartózkodott, állandó levegőáramlást észlelt.

Forrás nem kapott belépési engedélyt és így kocsijával elhagyta a földalatti gyár területét. A környéken dolgozóktól, valamint a JOBBÁGYI-i iskola tanítójától, beszélgetései során annyit tudott meg forrás, hogy a volt bazaltbányában lévő földalatti gyár hadiüzem. Hatalmas ütemben folyik a munka, bombák, gránátok, tüzérségi és gyalogsági löszert gyártanak. A gyárban rabok is dolgoznak.

A JOBBÁGYI hadiüzemhez tartoznak még a falutól délnyugati irányban kb. 180-200 méteres magassági pontnál fekvő, ugyancsak bazalt alapu hegységben épített termek. Ezen a helyen munka nem folyik, csupán raktárhelyiségek céljaira építették ezeket a termeket. A helyiségek építését 1953-1955-ig végezték.

End.